

СРІБНИЙ ВІТЕР
ДАЛЕКИХ
МАНДРІВ: 75
РОКІВ ВІД ДНЯ
НАРОДЖЕННЯ
ВІТАЛІЯ ЛЕУСА

Письменники Чернігівщини –
дітям

УДК 016:8

Матеріал підготувала Л.Казакова

Відповідальна за випуск Т. Ключ

Літературний редактор О. Волченко

Срібний вітер далеких мандрів: 75 років від дня народження Віталія Леуса: пам'ятка юному читачеві / КЗ «Чернігівська обласна бібліотека для дітей» ; уклад. Л.Казакова. – Чернігів, 2021. – 17 с. – (Письменники Чернігівщини – дітям).

Пам'ятка знайомить читачів з відомим журналістом, прозаїком Чернігівщини Віталієм Миколайовичем Леусом.

Департамент культури і туризму, національностей та релігій
Чернігівської облдержадміністрації

КЗ «Чернігівська обласна бібліотека для дітей»

**Срібний вітер далеких мандрів:
75 років від дня народження
Віталія Леуса**

Письменники Чернігівщини – дітям:
пам'ятка юному читачеві

Чернігів-2021

Виповнилося 75 років від дня народження письменника, журналіста, краєзнавця Леуса Віталія Миколайовича. Народився 2 липня 1946 у селі Крутоярівка, яке розташовувалось на лівому березі колись широкої і бурхливої ріки Перевід.

Народився в селянській родині. Смак до творчого слова відчув ще за шкільною партою – у пресі почав друкуватися з 14 років. Перші нотатки надсилав до московської газети «Правда», яка на той час передплачувалась у родині. Мати дарувала своєму синові тоненькі дитячі книжки, придбані у сільмазі. При цьому не раз казала: «Вчись писати. Я відчуваю: з тебе має бути письменник». Був дитячим кореспондентом газети «Зірка».

Закінчив факультет журналістики Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка. Пройшов трудовий шлях від рядового кореспондента районної газети до головного редактора всеукраїнської.

Свою журналістську діяльність Віталій Миколайович розпочав позаштатним і штатним кореспондентом районної газети «Правда Прилуччини», 1966–1969 – у Срібнянській районній газеті «Ленінське слово»: літературний працівник, завідувач відділу листів, відповідальний секретар.

З 1969 року працював в Чернігові літпрацівником обласної молодіжної газети «Комсомольський гарт», заступником відповідального секретаря обласної газети «Деснянська правда», відповідальним секретарем, заступником редактора обласної газети «Чернігівський вісник». 1999–2004 – відповідальний секретар міської газети «Чернігівські відомості», 2004–2006 – головний редактор всеукраїнської газети для дітей «Ліхтарик».

За сорок років журналістської діяльності видрукував близько 1500 статей, кореспонденцій, нарисів та інших матеріалів.

Друкувався в газетах та журналах: «Порт-Фоліо», «Новий Світ», «Перекресток Виннипег» (Канада), «Общеписательская „Литературная газета“», «Неделя», «Рабоче-крестьянский корреспондент» (Москва), «Літературна Україна», «Українська літературна газета», «Сільські вісті», «Радянська Україна», «Робітнича газета», «Друг читача», «Культура і життя», «Молодь України», «Патріот Батьківщини», «Молода гвардія», «Радянський спорт», «Спортивна газета», «Дніпро», «Бористен», «Літературний Чернігів», «Сіверянський літопис», «Радянська жінка», «Ятрань», «Барвінок», «Малютко», в багатьох провідних альманахах, колективних збірниках.

Твори розміщені на популярних порталах («Буквоїд», «Жінка-Українка»), звучали в передачах Українського радіо.

Теми журналістських публікацій – прості, рядові люди – творці земних благ, учасники Другої світової війни, які боролися з нацистськими загарбниками, історико-краєзнавчі нариси, матеріали з питань пропаганди української літератури та культури, висвітлення діяльності внутрішніх справ. Розробляв теми паранормальних явищ, автор численних нарисів. Тривалий час очолював обласну секцію журналістів, які писали на теми туризму. Сам побував в одинадцяти республіках колишнього СРСР та в десяти державах Європи – Болгарії, Чехословаччині, Польщі, Румунії, Угорщині, Швеції, Данії, Фінляндії, Німеччині.

Працюючи в журналістиці, Віталій Миколайович пробував свої творчі сили у художній прозі. У юні літа одважився надіслати своє оповідання самому Григору Тютюннику. Письменник, попри те, що був зайнятий своїми клопотами, все ж знайшов час, аби прорецензувати твір початкуючого автора. При цьому зазначив: «Ви вмiєте, уже вмiєте гарно писати, але вчитися треба ще багатенько чому. Хай Вам щастить, любий хлопче».

І Віталій Леус писав і вчився. Не все друкувалося, навіть в місцевій пресі. Але ті твори, які

з'являлися на папері, знаходили широкий відгук серед читацького загалу. Перша книжка нашого письменника – «Час народжувати синів» з'явилася у провідному київському видавництві «Радянський письменник» 1989 року, коли авторові вже було 43 роки. Однойменну повість, опубліковану у цій книзі, автор почав писати ще коли навчався в Яблунівській середній школі. Отакою довгою виявилася зустріч з читачем. Перший твір письменника критика зустріла неоднозначно. «Не все рівноцінне в книжці, - зазначалося на сторінках київської газети «Друг читача», - але знайомство з нею залишає слід у пам'яті . Прозаїк добре знає життя, і голос його звучить непідробно, а з часом, віриться, набере ще більшої виразності».

Віталій Миколайович автор понад 50 книжок художньої прози та публіцистики – романів, повістей, оповідань, історико-краєзнавчих нарисів: «Два снаряди в одне місце не лягають», «Вікно в травневий сад», «Візьму твій біль», «Суди його Бог», «Трезор», «Такі солодкі солоні вуста», «До пекла – по трупах», «Сину, сину, сину, ангел мій, або 3 матір'ю наодинці», «Прилітайте навесні, лелеченьки», «Смертельний візит», «Визначено з неба», «Шлях довжиною у 40 років», «Альфа і омега», «Фатальний будинок», «Черняхівськ не відповідає», «Сильніші за метал», «М'яч – на центрі», «Влучність і грація, швидкість і комбінація», «Подвиг, не підвладний часові»,

«Атакували з морських глибин», «Чернігів – погляд через століття», «Сонячні поверхи», «Соло для двох», «День високого сонця», «Твори, співзвучні часові», «Робимо все, крім космічних ракет», «Саша+Тамара=?», «Ковбасна революція», «Долі конем не об'їдеш», «Серцю не накажеш», «Чому замовкли солов'ї... та інші.

Автор вибраних детективних творів у семи томах.

Віталій Леус став упорядником книжок: «Чернигов – город космический», «Зозуля закує до Благовіщення – влітку випаде сніг», «Зелені легені Чернігова».

Творчість Віталія Миколайовича представлена у підручнику «Українська мова» для учнів третього класу загальноосвітніх навчальних закладів (М. Д. Захарійчук, А. І. Мовчан. – К.: «Грамота», 2014), рекомендованому Міністерством освіти України.

Член Національної спілки журналістів України (1974), Національної спілки письменників України (2003) та Національної спілки краєзнавців України (2010).

Член Міжнародної літературно-мистецької Академії України та МГО «Чернігівський інтелектуальний центр».

Член журі Чернігівських обласних конкурсів для дітей та молоді – літературного і журналістського.

Віталій Миколайович лауреат міжнародних та всеукраїнських премій і конкурсів: імені Миколи Гоголя «Тріумф» (2004), Ярослава Мудрого (2007), Михайла Коцюбинського (2008), Григорія Сковороди «Сад божественних пісень» (2008), Леоніда Глібова (2011), Пантелеймона Куліша (2013), Міжнародного літературного конкурсу імені де Рішельє (Україна – Німеччина, найвища відзнака – «Діамантовий Дюк», 2017), помертню: у 2018 році – лауреат міжнародних літературних премій «Світ Пограниччя» (Україна), імені Веніаміна Блаженного (Білорусь) та Генріха Бьолля (Німеччина), багаторазовий переможець Чернігівського обласного конкурсу «Краща книга року» (2002, 2004, 2006, 2007, 2008, 2010, 2011).

Редагована Віталієм Леусом всеукраїнська дитяча газета «Ліхтарик» відзначена Дипломом на міжнародній виставці «Інтерпрес» – Українська преса. Верховний отаман Київський та всієї України, генерал козацтва Дмитро Сагайдак нагородив газету «Ліхтарик» орденом «Козацька слава» III ступеня (2004). Переможець обласного фестивалю журналістів «Золотий передзвін Придесення» (2004).

Віталій Миколайович нагороджений Почесними грамотами президії Українського республіканського комітету профспілок працівників культури (1983),

Чернігівської обласної державної адміністрації (2004), Національної спілки журналістів України (2006), Чернігівської обласної ради (2006), Чернігівської міської ради (2006). Нагороджений медаллю Івана Мазепи (2016). Відзначений міжнародною медаллю Олександра Довженка (2017).

Помер письменник 26 грудня 2017 у Чернігові.

Читаємо про письменника і його творчість

1. Бондаренко І. Серед переможців – наш земляк / І. Бондаренко // Деснянська правда. – 2007. – 20 листопада. – С. 4.
2. «Вікно у травневий сад» // Чернігівські відомості. – 2000. – 21 липня. – С. 5.
3. Віталію Леусу – 70! // Деснянська правда. – 2016. – 7 липня. – С. 12.
4. Галка В. Щирість інтонацій / В. Галка // Чернігівські відомості. – 2001. – 3 серпня. – С. 9.
5. Дзюба С. Гріє душу село / С. Дзюба // Деснянська правда. - 2017. – 16 березня. – С. 7.
6. Дзюба С. І краса людської праці... / С. Дзюба // Деснянська правда. – 2015. – 12 лютого. - С. 7.
7. Дзюба С. Повчимося ... любові! / С. Дзюба // Чернігівські відомості. – 2003. – 21 лютого. – С. 9.
8. Дзюба С. Срібний вітер далеких мандрів Віталія Леуса / С. Дзюба // Деснянська правда. – 2017. – 29 червня. – С. 5.
9. Зоряна дорога Віталія Леуса: вічна пам'ять // Деснянська правда. – 2017. – 28 грудня. – С. 4.

10. Квітницький С. «Візьму твій біль» / С. Квітницький // Чернігівський вісник. – 2000. – 12 лютого.
11. Квітницький С. Віталій Леус: «Серцю не накажеш» : пам'ятаймо / С. Квітницький // Деснянська правда. – 2018. – 31 травня. – С. 5.
12. Квітницький С. Чому замовкли солов'ї ... : незабутній Віталій Леус / С. Квітницький // Деснянська правда. – 2019. – 24 січня. – С. 15.
13. Кушніренко М. Не чужа чужина / М. Кушніренко // Чернігівські відомості. – 2002. – 11 січня. – С. 10.
14. Магула М. Кордони душі людської / М. Магула // Деснянська правда. – 2003. – 3 липня. – С. 4.
15. Магула М. На тринадцяти вітрах / М. Магула // Деснянська правда. – 2002. – 12 лютого. – С. 4.
16. Магула М. Точні снаряди / М. Магула // Літературна Україна. – 2000. – 21 грудня. – С. 6.
17. Марченко П. Людина з великої літери / П. Марченко // Деснянка вільна. – 2011. – 2 червня. – С. 6.
18. Миколаєнко В. Вікно, відчинене у сад, для малят, звірят, пташат / В. Миколаєнко // Гарт. – 2000. – 3 листопада. – С. 2.

19. Миколаєнко В. Наближення до незвичайного / В. Миколаєнко // Деснянська правда. – 2000. – 17 лютого.

Твори письменника в періодичних виданнях

1. Леус В. Бейжа : оповідання / Леус, Віталій // Літературний Чернігів. – 2015. - № 4. – С. 25-32.
2. Леус В. Будьоний допоміг : оповідання / Леус, Віталій // Літературний Чернігів. – 2010. - № 1. – С. 117-122.
3. Леус В. Дві доби без влади / Леус, Віталій // Літературний Чернігів. – 2003. - № 4. – С. 30-34.
4. Леус В. Вимолила молитвами / Леус, Віталій // Літературний Чернігів. – 2011. - № 2. – С. 107-124.
5. Леус В. Дід Василь і кізоньки / Леус, Віталій // Ліхтарик. – 2003. - № 1, 1 січня. – С. 4.
6. Леус В. До Москви на заробітки / Леус, Віталій // Літературний Чернігів. – 2008. - № 4. – С. 47-52.
7. Леус, В. Драма на сінокосі : новела з життя / Леус, Віталій // Чернігівський вісник. – 1998. – 28 серпня.
8. Леус В. Дядя Вася, Джон, Бейбі і голі дівчата / Леус, Віталій // Літературний Чернігів. – 2002. - № 2. – С. 51-58.
9. Леус, В. Катамаран : проза / Леус, Віталій // Літературний Чернігів. – 2017. - № 2. – С. 93-101.

10. Леус В. Народжений, щоб жити / Леус, Віталій // Деснянська правда. – 1996. – 2 липня. – С. 4.
11. Леус В. Не зацвіте терен яблуневим цвітом / Леус, Віталій // Літературний Чернігів. – 2006. - № 2. – С. 48-53.
12. Леус В. Ненаписаний лист президентові Білорусі / Леус, Віталій // Літературна Україна. – 2003. – 27 листопада. – С. 4.
13. Леус В. Непроханий гість / Леус, Віталій // Ліхтарик. – 2002. - № 4. – С. 4.
14. Леус В. Операція «Гроза»: художньо-документальне оповідання / Леус, Віталій // Літературний Чернігів. – 2012. - № 2. – С. 65-86.
15. Леус В. Отоман Ангел / Леус, Віталій // Літературний Чернігів. – 2011. - № 4. – С. 9-25.
16. Леус В. Прокляття : проза / Леус, Віталій // Літературний Чернігів. – 2016. - № 4. – С. 37-48.
17. Леус В. Світові рекорди чернігівців / Леус, Віталій // Літературна Україна. – 2015. - № 38, 8 жовт. – С. 11.
18. Леус В. Сповідь / Леус, Віталій // Літературний Чернігів. – 2013. - № 1. – С. 11-30.

19. Леус В. Шрам на серці : уривок з повісті / Леус, Віталій // Літературний Чернігів. – 2016. - № 2. – С. 47-66.

Срібний вітер далеких мандрів:

75 років від дня народження

Віталія Леуса

пам'ятка юному читачеві

Відповідальна за випуск Т. Ключ

Матеріал підготувала Л. Казакова

Літературний редактор О. Волченко

Комп'ютерна верстка О. Ташлик

Видавець:

Чернігівська обласна бібліотека для дітей

вул. Рокосовського, 22а

м.Чернігів 14032

тел. 0462-95-19-45

[http: //ostrovskogo.com.ua/](http://ostrovskogo.com.ua/)

mail: ostrovskogo@online.ua